

odpady
organiczne

produkcja
biogazu

zielona
energia

ENERGIA Z ODPADÓW

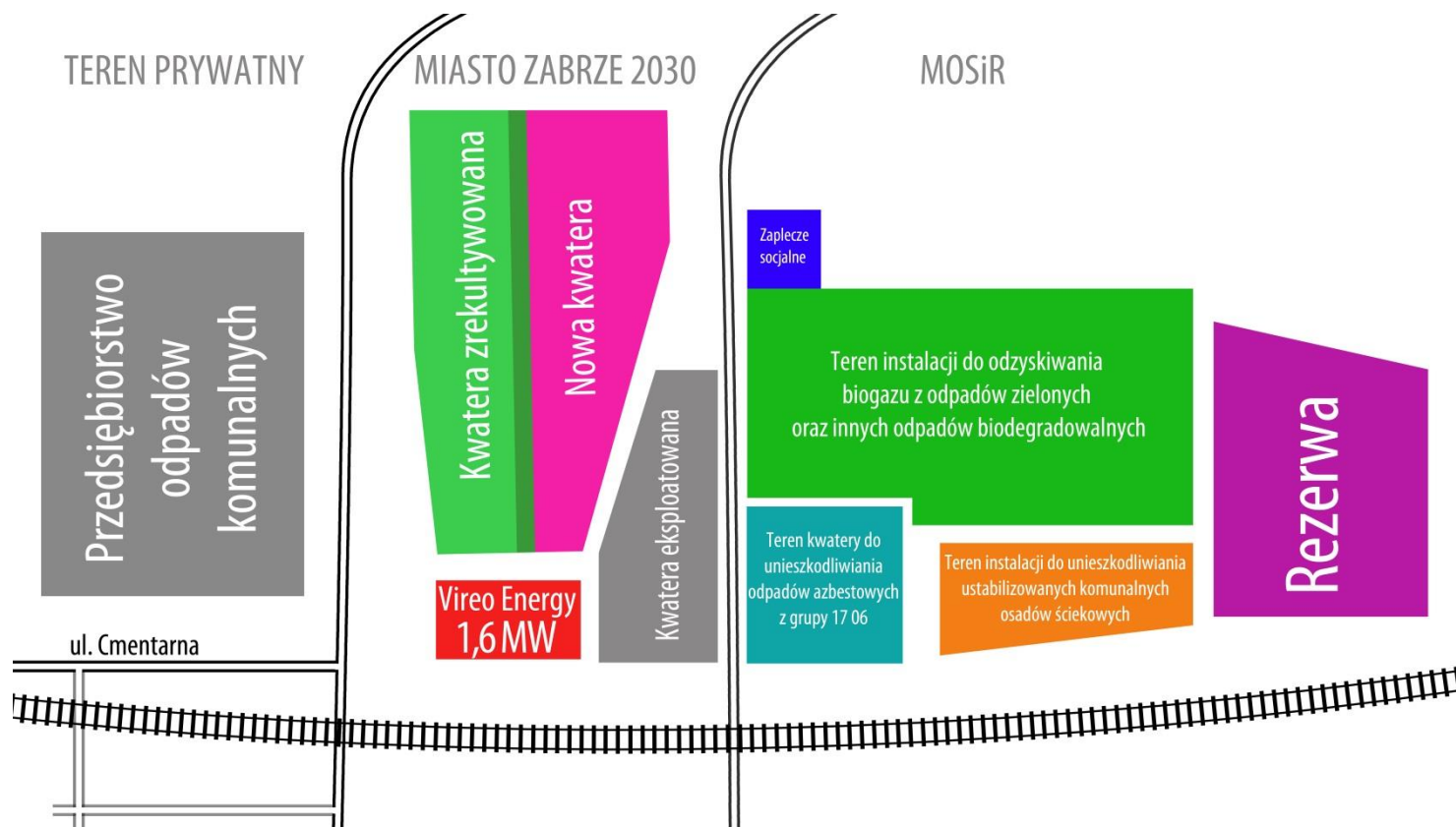

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zabrzu Sp. z o.o.

25.04.2016r

Plan terenów inwestycyjnych

biogaz energia z odpadów

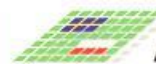

Zabrze

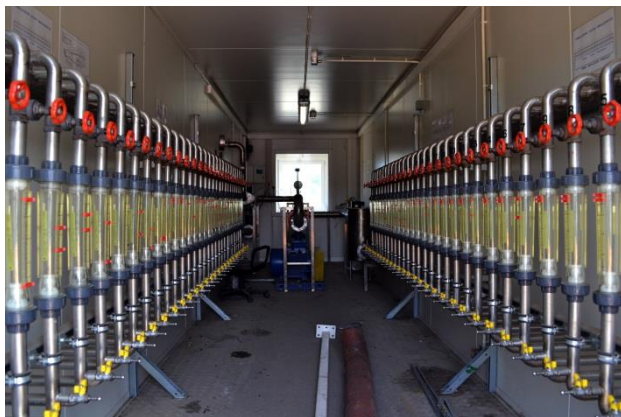
MOSiR
ZABRZE

BSAP-Fund

Szwedzko-Polska
Platforma Zrównoważonej Energetyki

MOSiR

biogaz energia z odpadów

Dlaczego biogazownia?

biogaz energia z odpadów

Wykorzystanie biogazu

Produkcja energii elektrycznej i ciepłej; układ koogeneracyjny

Biogaz jako gaz wykorzystywany w gospodarstwach domowych.

Wykorzystanie biogazu w transporcie

biogaz energia z odpadów

Pozyskanie Środków z funduszu BSAP

Kwiecień 2012 przygotowanie i złożenie wniosku o Grant do Funduszu BSAP

Czerwiec podpisanie umowy z NIB o Grant i realizacja harmonogramu

Środki z BSAP 340000 euro

Wkład własny:

Gmina 45000 euro zadania edukacyjne / Porozumienie/
MOSiR 55000 euro

biogaz energia z odpadów

Powołanie Zespołów do realizacji harmonogramu;

- * **Zespół wewnętrzny;**
  - pracownicy MOSiR
- * **Zespół zewnętrzny, przedstawiciele;**
  - Pani Prezydent,
  - MOSiR
  - Uniwersytetu z Lund
  - Szwedzko- Polsko Platforma zrównoważonej energetyki.

biogaz energia z odpadów

Inwentaryzacja odpadów

- Badanie lokalnego rynku pod kątem dostępności surowców dla biogazowni
  - podmioty prywatne
  - podmioty publiczne
  - gospodarstwa domowe
- Analiza zapotrzebowania na bionawóz
- Badania laboratoryjne substratów
- Opracowanie logistyki dostaw

biogaz energia z odpadów

Surowce do produkcji biogazu

- Odpady organiczne z gospodarstw domowych
- Produkty uboczne z rolnictwa/hodowli
  - gnojowica, obornik
- Odpady z przemysłu spożywczego
  - przetwórstwo owoców i warzyw
  - zakłady mięsne
  - piekarnictwo
- Odpady żywnościowe
- Rośliny dziko rosnące

biogaz energia z odpadów

Rezultat

Blisko 1500 zinwentaryzowanych podmiotów

* Dostępne ponad 250 000 ton substratów:

- odpady z hodowli
- odpady z przemysłu mięsnego
- odpady żywnościowe

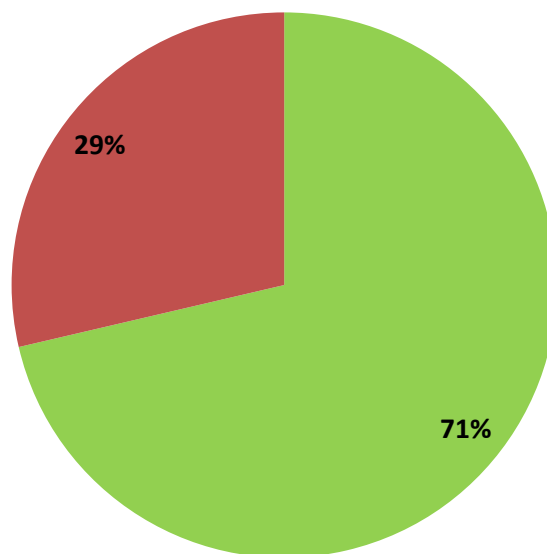
* Zawarte kontrakty na 110 tysięcy ton

biogaz energia z odpadów

Wyniki inwentaryzacji: Makoszowy, Janek, Kończyce, Pawłów

Gotowość do przekazywania substratów

■ zgoda ■ brak zgody

biogaz energia z odpadów

Centrum Północ

Liczba ankiet	903	100%
Zgoda	873	96,68%
Brak zgody	30	3,32%
Odbiór bionawozu	69	7,64%
Hodowla/kompost	3	0,33%
Ilość [kg] – tylko zgoda	14 207 kg	
Średnio na gosp. domowe [kg]	15,73	

biogaz energia z odpadów

Badania laboratoryjne w zakresie:

- * Ocena wizualna – mikroskopowa,
- * PH,
- * Analiza suchej masy [%] i suchej masy organicznej [% s.m.],
- * Azot ogólny [% s.m.],
- * Azot amonowy,
- * TOC [% s.m.] / węgiel organiczny

biogaz energia z odpadów

Badania laboratoryjne w zakresie:

- * Oznaczenia makro i mikroelementów: P, Ca, Mg, S, Co, Fe, Mn, Mo, Ni, Se,
- * Oznaczenia metali: Cd, Cu, Cr, Hg, Pb, Zn,
- * Oznaczenia ChZT,
- * Badania potencjału metanogenego (biogazodochodowości) – badania pojedynczych substratów i mieszanek; uzysk biogazu i metanu [Nm^3] w przeliczeniu na 1 kg: świeżej masy substratu, suchej masy substratu i suchej masy organicznej substratu
- * Inne substancje, np. lotne kwasy tłuszczowe.

biogaz energia z odpadów

Na podstawie danych wejściowych dokonano oceny i waloryzacji substratów w wariantach mixu substratowego w zależności od:

- * Przychodu (kosztu) związanego z pozyskaniem i transportem;*
- * Wartości produkcyjnej;*
- * Przydatności technologicznej;*
- * Możliwości zapewnienia stałych dostaw;*
- * Konieczności stosowania dodatkowych metod obróbki (np. higienizacja).*

biogaz energia z odpadów

Analizę i optymalizację mixu substratowego prowadzono w trzech etapach:

I etap selekcji – ocena następujących kryteriów:

- * Potencjał produkcyjny,*
- * Efektywność ekonomiczna,*
- * Zawartość wody i substancji organicznych,*
- * Ryzyko procesowe i uciążliwości związane z transportem.*

II etap selekcji – mix substratów generujących przychód „na bramie”;

III etap selekcji – uzupełnienie mixu substratami generującymi koszty „na bramie”.

biogaz energia z odpadów

Największe znaczenie pod względem potencjału energetycznego mają następujące substraty:

Pierwszym z analizowanych elementów pozwalających na ocenę substratów był ich potencjał produkcyjny, oraz potencjalnie dostępnych ilości.

- * Wytłoki browarnicze;*
- * Gnojowica świńska;*
- * Serwatka;*
- * Obornik ptasi, kurzy*
- * Odpady poubojowe;*
- * Odpady kuchenne*

biogaz energia z odpadów

Najatrakcyjniejsze substraty

Z punktu widzenia zawartości procentowej suchej masy organicznej w suchej masie najatrakcyjniejszymi substratami są:

- * Stary chleb, odpady piekarnicze;*
- * Ciasto i ciastka;*
- * Przeterminowana żywność;*
- * Odpady poubojowe kat. 2 i 3*
- * Serwatka.*

biogaz energia z odpadów

Potencjał produkcji energii elektrycznej z biogazu

Substrat	Potencjał produkcyjny
kWel	
Przeterminowana żywność, resztki warzyw, odpady kuchenne	280
Stary chleb, odpady piekarnicze	71
Odpady poubojowe	238
Wytłoki browarnicze	1 833
Gnojowica świńska	721
Suma	3 143

biogaz energia z odpadów

Cztery warianty koncepcyjne

Parametry wyspecyfikowanych strumieni wsadu są następujące: Wariant	Procent suchej masy mixu substratów	Moc CHP dla mixu z uwzględnieniem czasu pracy silnika	Dobowa ilość substratów	Koszt 1 Nm ³ biogazu ("na bramie")
%	kWeł	Mg/d	PLN/Nm ³	
Wariant 1	19,65%	1 000	120	-0,50
Wariant 2	18,88%	500	59	0,09
Wariant 3	18,39%	1 000	124	-0,09
Wariant 4a	19,32%	500	53	0,91
Wariant 4b	17,57%	500	58	0,91

biogaz energia z odpadów

Uzyskanie dokumentacji przedprojektowej

- * Inwentaryzacja dostępnych substratów
- * Decyzja lokalizacji celu publicznego.
- * Wyniki geologiczno-inżynierskiej i hydrogeologiczne
- * Opcje technologiczne
- * Program funkcjonalno-użytkowy
- * Decyzja o uwarunkowaniach środowiskowych wraz z uzyskaniem decyzji administracyjnej.
- * Uzyskanie warunków technicznych przyłącza do:
  - sieci gazowej,
  - sieci elektroenergetycznej
  - sieci wodociągowej
- * Wyniki inwentaryzacji istniejącego drzewostanu
- * Biznesplan
- * SIWZ do formuły zaprojektuj i wybuduj.

biogaz energia z odpadów

Edukacja

- * Edukacja przed inwentaryzacją:
  - Przedszkola i szkoły wszelkiego typu,
  - Rady dzielnic
  - Mieszkańcy dzielnic

biogaz energia z odpadów

Edukacja

- * Edukacja przed wprowadzeniem systemu demonstracyjnego
- * Rozpowszechnianie informacji przy udziale; proboszcza, dyrekcji szkoły i przedszkola oraz przedstawicieli rad dzielnic i stowarzyszeń

biogaz energia z odpadów

Wprowadzenie systemu demonstracyjnego zbiórki odpadów żywnościowych

- * Torebki
- * Koszyki
- * Pojemniki

biogaz energia z odpadów

Wprowadzenie systemu demonstracyjnego zbiórki odpadów żywnościowych w Grzybowicach

biogaz energia z odpadów

Wprowadzenie systemu demonstracyjnego zbiórki odpadów żywnościowych w Makoszowach

biogaz energia z odpadów

Wprowadzenie systemu demonstracyjnego zbiórki odpadów żywnościowych w Makoszowach

biogaz energia z odpadów

Odbiór odpadów żywnościowych

 biogaz energia z odpadów

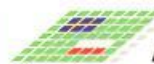

Zabrze

MOSiR
ZABRZE

BSAP-Fund

Szwedzko-Polska
Platforma Zrównoważonej Energetyki

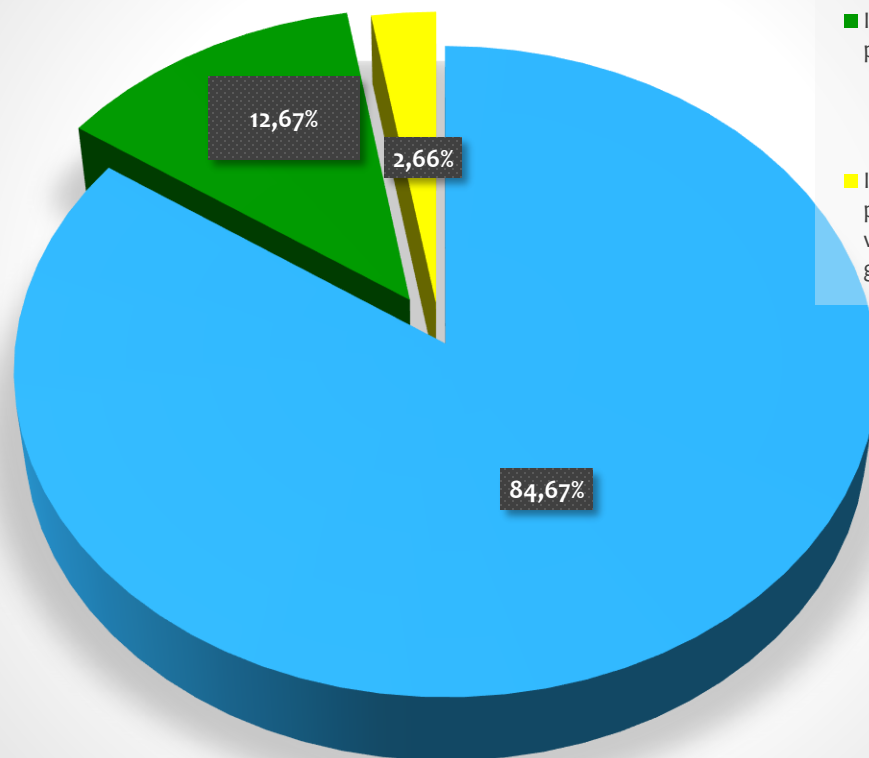
System w dzielnicy Grzybowice

Ilość gospodarstw w których zostały wydane koszyki i torebki	254	84,67 %
Ilość gospodarstw w których odmówiono przyjęcia koszyka i torebek	38	12,67 %
Ilość gospodarstw w których odmówiono przyjęcia koszyka i torebek ze względu na wykorzystywanie odpadów w własnym gospodarstwie	8	2,66 %
RAZEM	300	100 %
Ilość wydanych torebek	2424	
Ilość ustawionych pojemników	60	

biogaz energia z odpadów

Wyniki Grzybowice

GRZYBOWICE

■ Ilość gospodarstw w których zostały wydane koszyki i torebki

■ Ilość gospodarstw w których odmówiono przyjęcia koszyka i torebek

■ Ilość gospodarstw w których odmówiono przyjęcia koszyka i torebek ze względu na wykorzystywanie odpadów w własnym gospodarstwie

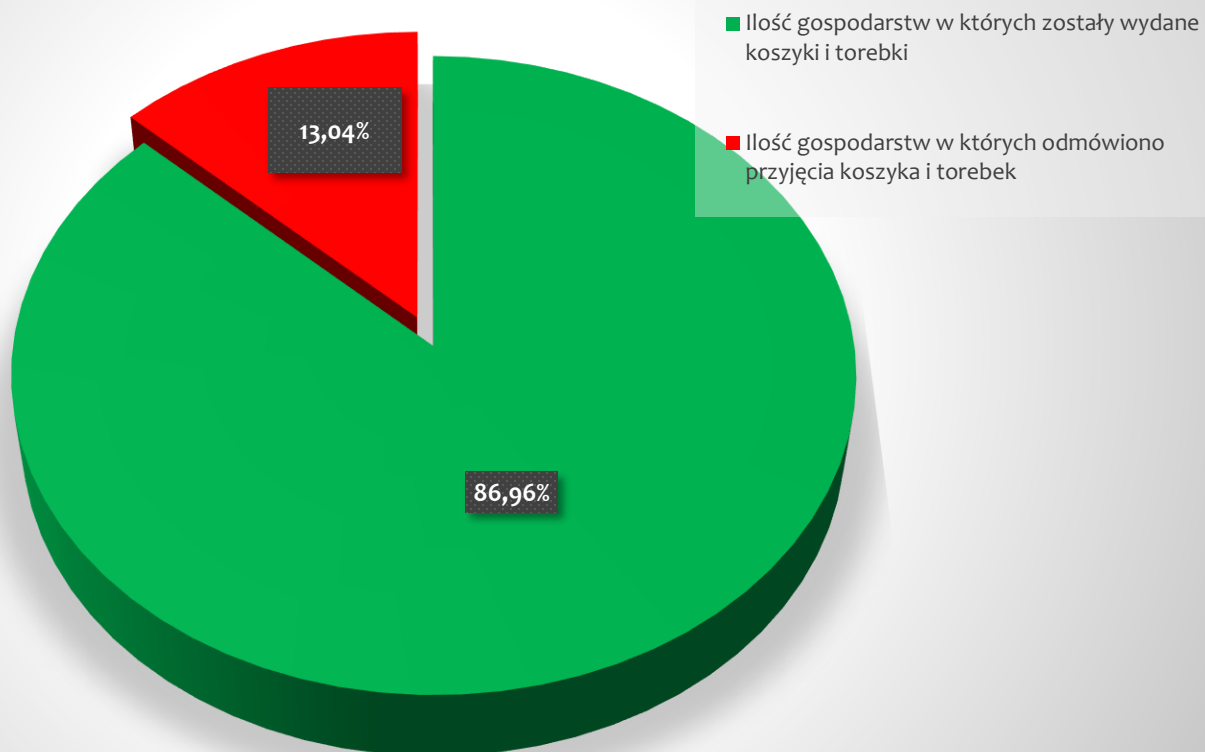
System w dzielnicy Makoszowy

Ilość gospodarstw w których zostały wydane koszyki i torebki	200	86,96 %
Ilość gospodarstw w których odmówiono przyjęcia koszyka i torebek	30	13,04 %
Ilość gospodarstw w których odmówiono przyjęcia koszyka i torebek ze względu na wykorzystywanie odpadów w własnym gospodarstwie	0	0 %
RAZEM	230	100 %

biogaz energia z odpadów

Wyniki Makoszowy

MAKOSZOWY

Finansowanie Inwestycji

Montaż finansowy; 14 mln

ZIT - 7300000

WFOŚiGW w Katowicach: dotacja 1 mln, plus pożyczka

NFOŚiGW: dotacja do 5 mln, plus pożyczka

NIB, Fundusze norweskie

biogaz energia z odpadów

Wszystkie informacje w jednym miejscu

www.biogaz.zabrze.pl

biogaz energia z odpadów